

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év május hó 28. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A lopás büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 7.B.II.313/2006/31. számú ítéletét és a Fővárosi Bíróság 28.Bf.II.5187/2007/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Budapesti II. és III. kerületi Bíróság a 2006. december hó 15. napján kihirdetett 7.B.II.313/2006/31. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki jelentős értékre, dolog elleni erőszakkal, folytatólagosan elkövetett lopás büntettségében, mint társtettes. Ezért őt 3 év 6 hónap börtönre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A magánfél polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította.

A megállapított tényállás lényege szerint az 1977-ben született terhelt a T. Kft. tulajdonosa és ügyvezetője. 3-500.000 forint havi jövedelemmel rendelkezik. Elvált, élettársi kapcsolatban él, egy kiskorú gyermeke után tartásdíjat fizet. Két alkalommal volt büntetve. A Pesti Központi Kerületi Bíróság az 1996. május hó 24. napján jogerőre emelkedett 17.Fk.31.048/1995/25. számú ítéletével 2 rb. rablás büntette és más bűncselekmények miatt 3 év fiataalkorúak fogházbüntetésére, 1 év közügyektől eltiltásra és 100.000 forint pénzmellékbüntetésre, majd ugyancsak a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2000. április hó 10. napján jogerőre emelkedett

B.21.184/2000. számú ítéletével közokirat-hamisítás büntette és más bűncselekmények miatt 42 nap közérdekű munkára ítélte.

A terhelt és az eljárás során ismeretlenül maradt társa 2005. március hó 31. napján 22 óra és április hó 1. napján 07 óra közötti időben megjelent a sértett tulajdonában álló családi háznál egy pontosan meg nem határozható típusú, fehér színű járművel. A terhelt és társa a kétszárnyú gépkocsibejáró kapun belül levő lakatot a T. Kft. tulajdonát képező erővágóval levágta. Ezután a családi ház hátsó frontján levő kétszárnyú ablak üvegét a belső kilincs magasságában betörve az ablakot kinyitották, és a házba behatoltak. A házból összesen 18 darab antik bútort és csillárt vittek el.

A terhelt és társa a ház földszintjén további nagyértékű tárgyakat készített össze abból a célból, hogy később visszamenve, azokat is elhozzák. A terhelt ebben az időszakban a T. Kft. alkalmazásában állt, a kft. tulajdonát képező fehér színű Ford Tranzit járművet használhatta, amelyben a kft. tulajdonát képező fenti erővágót tartották.

A terhelt 2005. április hó 1. napján délután a D. Kft. autókölcsönzőjében bérbe vette a Mercedes Vito típusú, sárga színű tehergépkocsit, majd azzal 19 óra 30 perc körül leparkolt és a ház elől eltávozott. Oda társával 2005. április hó 2. napján 03 óra 56 perc körül tért vissza. Az előző éjszaka már betört ablakon keresztül a házba bement és a házból 13 darab antik faliszőnyeget, valamint 22 darab antik bútort - közöttük az előzőleg már összekészített tárgyak nagy részét - elhozta a társával oly módon, hogy azokat a bérelt gépjárműbe berakták, és a helyszínről eltávoztak.

A lopással okozott kár 13.427.000 forint, a rongálási kár pedig a 10.000 forintot meghaladta. A kár nem térült meg.

A terhelt azzal, hogy társával együtt a kapu lakatjának levágásával, az ablak betörésével a sértett házába behatolt, onnan egymást követő két napon különböző antik bútorokat és egyéb tárgyakat tulajdonított el, társtettesként a Btk. 316. §-a (1) bekezdésében meghatározott, a (2) bekezdésének d) pontjára figyelemmel, a (6) bekezdésének b) pontja szerint minősülő és büntetendő, jelentős értékre, dolog elleni erőszakkal, folytatólagosan elkövetett lopás büntettét követte el.

A terhelt és a védő által felmentés érdekében bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2008. január hó 16. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozott 28.Bf.II.5187/2007/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A cselekményt bűnsegédként elkövetettnek

minősítette és a börtönbüntetés tartamát 2 év 8 hónapra mérsékelte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a tényállást akként helyesbítette, hogy a terhelt a helyszínen segítséget nyújtott a cselekmények elkövetéséhez, az azonban nem bizonyított, hogy a lakat levágásában vagy a tárgyak elvitelében részt vett. 2005. április hó 1. napján 19 óra 30 perc körüli időben a terhelt által bérelt Mercedes Vito gépkocsival ismeretlen személy parkolt le a ház előtt.

A módosított tényállásból a másodfokú bíróság arra következtetett, hogy a társtetteség nem bizonyított. Miután nincs adat arra, hogy a terhelt akár a dolog elleni erőszak alkalmazásában, akár az elvitelben közreműködött, az azonban bizonyított, hogy az erővágó és a gépkocsi rendelkezésre bocsátásával, valamint a cselekmény helyszínén annak lebonyolításában részt vett, ezért az elkövetett lopásnak legalább a bűnsegéde volt. A másodfokú bíróság a minősítés megváltoztatására figyelemmel a büntetés tartamát mérsékelte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a), b) és c) pontjára hivatkozással.

Az indítvány szerint a terhelt bűnösségének megállapítása még a bűnsegédi alakzatban is aggályos. A Btk. 21. §-ának (2) bekezdése szerinti bűnsegély megállapításhoz ugyanis az szükséges, hogy a bűnsegéd tudata a tettesi cselekményt átfogja. Ha azonban a bűnsegéd, mint adott esetben a terhelt, az elkövető célját a gépkocsi használatával kapcsolatosan nem ismerte, úgy még a bűnsegéde sem lehetett a terhére rótt bűncselekménynek. Ha egyébként valóban tudott a bűncselekményről, de tevőlegesen a helyszínen nem vett részt a dolog elleni erőszak alkalmazásában és az idegen dolgok elvitelében, akkor egyáltalán felmerül a kérdés, hogy miért is ment a helyszín közelébe. Valójában tehát az állapítható meg, hogy a terhelt hibázott, amikor meggondolatlanul kölcsön adta a birtokában levő, illetve általa kibérelt gépkocsikat az ismeretlenül maradt elkövetőknek, és ily módon nyújtott segítséget a bűncselekmény elkövetéséhez. Bűnösségét azonban kizárja, hogy a segítséget nem szándékosan, a bűncselekmény elkövetéséhez nyújtotta, hanem a tudomása szerinti költözködéshez.

Az indítvány szerint, ha a terhelt bűnössége megállapítható, a bűncselekmény minősítése akkor is törvénysértő, mert az eltulajdonított tárgyak értékének meghatározása kétséges. Az indítványban részletezett kételyeket a védelem a szakértő meghallgatásával az eljárásban tisztázni szeretne volna, erre azonban nem került sor.

Az indítvány harmadsorban arra hivatkozik, hogy a bíróságok törvényes vád hiányában jártak el. A vádirat tettesként jelöli meg a terheltet, és a második pontjában azt rögzítette, hogy a terhelt 2005. év április hó 1. napján 19 óra 30 perc körüli időben parkolt le a bűncselekmény helyszínén. A vádhatóság e tényeket annak ellenére rögzítette a vádiratban, hogy már rendelkezésre állt a terhelt telefonjáról beszerzett és kielemezett híváslista, amit ráadásul a terhére rótt cselekmény más mozzanatával kapcsolatban bizonyítékként fogadtak el. A vád tehát azért nem törvényes, mert az abban kiemelt mozzanat tekintetében a híváslistákkal ellentétes megállapítást rögzítettek.

A védő mindezek alapján elsősorban azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a jogerős döntést változtassa meg és a terheltet bűncselekmény hiányában mentse fel, másodsorban pedig azt, hogy a Legfelsőbb Bíróság a marasztaló jogerős döntést helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2890/2008. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdésének értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, az a felülvizsgálati indítványban nem támadható. Nincs lehetőség tehát a bizonyítékok - így a mobiltelefon cellaadatának és az igazságügyi tárgyszakértő véleményének - az eltérő értékelésére, újabb tanú kihallgatására, és ezáltal eltérő tényállás megállapítására sem. A felülvizsgálati indítvány ezért e részében a törvényben kizárt.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja sorolja fel azokat a büntető eljárási szabálysértéseket, amelyek a felülvizsgálatot megalapozhatják. Ilyen szabálysértéseket az alapügyben eljáró bíróságok nem valósítottak meg. Nem állapítható meg a törvényes vád hiányában történt eljárás, a felülvizsgálati indítvány e részében nem alapos.

A terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül került sor. A cselekmény jogi minősítése és a kiszabott büntetés törvényes, ezért a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a marasztaló jogerős döntést a hatályában tartsa fenn.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványát fenntartotta és részletesen megindokolta.

Hangsúlyozta, hogy abban elsősorban anyagi jogszabálysértésre hivatkozással sérelmezi a terhelt bűnösségének a megállapítását.

A terhelt hibázott, amikor elfogadta, hogy az ismeretlen elkövető költözködés céljára kérte tőle a gépkocsit. A büntető jogszabályokban azonban nincs ilyen kategória.

A lopás szándékos és célzatos bűncselekmény, eshetőlegesen szándékkal nem követhető el. Ennél fogva a bűnsegély megállapításához a terheltnek azzal a céllal kellett volna rendelkezésre bocsátania a gépkocsit, hogy a sértett bútorait elvigyék. Ha azonban valaki tudja azt, hogy az általa kölcsönadott gépkocsival bűncselekményt követnek el, akkor nem hagyja benne az erővágót.

E szempontokra is figyelemmel a terhelt bűnösségének kimondására a bűnsegély feltételeinek a hiányában törvénysértéssel került sor.

Másodsorban, a bizonyítás anyaga alapján még az is kétséges, hogy a terhelt egyáltalán a helyszínen tartózkodott-e. A környék lefedettségét 4 átjátszótorony biztosította, amely 7 cellaazonosítót generál. A terhelt telefonját 1 db cellaazonosító azonosította.

A védelem eljárás során beterjesztett bizonyítási indítványa arra irányult, hogy az azonosítás körülményeit tisztázza a bíróság, mert a bizonyítás anyaga nem szolgáltatott elegendő adatot arra nézve, hogy a terhelt a területen tartózkodott.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerinti felülvizsgálati ok megállapítása körében jelentősége lehet annak, hogy mekkora volt az eltulajdonított tárgyak értéke, márpedig ez az eljárásban nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást. A szakértői bizonyítás módszere megkérdőjelezhető. A védő mindkét fokú eljárásban indítványozta a szakértő meghallgatását, eredménytelenül.

Sz. P. tanú vallomása is kétségesé teszi az eltulajdonított tárgyak értékének a megállapítását.

A bizonyítási eljárás anyagában felmerült, hogy a helyszínen járt egy harmadik - ponyvás, Iveco gyártmányú - tehergépkocsi is, amellyel úgyszintén bútorokat szállítottak. Ez nem került bele a vádiratba, de megkérdőjelezi azt a tényt, hogy valamennyi bútort a terhelt szállította el. A másik gépjármű által elszállított tárgyak értéke csökkentené a terhelt cselekményének elkövetési értékét.

Az elkövetési érték az eljárás során egyébként is többször módosult és gyakorlatilag mindig emelkedett. A sértett az előadását e körben többször is megváltoztatta.

A bíróságok mindemellett törvényes vád hiányában jártak el. A tettes a mai napig nincs meg. A hatóságok nem ellenőrizték a terhelt védekezését, amely szerint az „Á.” nevű személy lehetett az elkövető. A rendőrség a gombhoz varrta a kabátot, és nem is törekedett a tettes felderítésére.

Végül a bíróságok az indokolási kötelezettségüket sem teljesítették maradéktalanul, mert a bizonyítási indítványok elutasítását részletesen nem, csupán felületesen indokolták meg.

Az ekként részletezett aggályok számára és súlyára is figyelemmel a védő megnyugtató döntést kért a Legfelsőbb Bíróságtól.

A legfőbb ügyész képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta.

Azzal egyezően hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálati eljárásban a tényállás nem támadható. Az irányadó tényállás szerint pedig a terhelt a lopás elkövetésében közreműködött, ahhoz szándékosan fizikai és pszichikai segítséget nyújtott.

Mindazok az érvek, amelyeket a védő előadott, a vád törvényességét sem kérdőjelezi meg. A bíróság törvényes vád alapján járt el. Emellett a vádemelésre és a bírósági eljárás megindulására már azt megelőzően sor került, hogy a törvényes vádra vonatkozó rendelkezések hatályba léptek volna.

A legfőbb ügyész képviselője mindezek alapján a marasztaló jogerős döntés hatályában fenntartását indítványozta.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt - a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatával egyezően - a tényállást támadó részében a törvényben kizártnak, érdemben pedig alaptalannak találta.

1.

A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén nyílik lehetőség. A felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül. A Be. 423. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a felülvizsgálati

indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható.

A védő elsősorban a tényállást támadta. A megállapított tényállással ellentétesen hivatkozott arra, hogy a terhelt nem járt a helyszínen, más személy is szállíthatott el a sértett lakásából bútorokat, és az ítéletben megállapított elkövetési érték sem valós.

Miután azonban a felülvizsgálati indítványban a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható és nem bírálható felül, a Legfelsőbb Bíróság kizárólag a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapul vételével foglalhatott állást abban a kérdésben, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása körében az eljáró bíróságok megszegték-e a büntető anyagi jog szabályait. Itt utal azonban arra, hogy a tényállás megállapításának, valamint a további bizonyítási indítványok elutasításának indokairól a bíróságok kellő részletességgel számot adtak.

2.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A védő szerint a bűnsegély megállapításának feltételei a jogerős ítéletben foglalt tényállás alapján sem állapíthatóak meg.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt e körben - a Legfőbb Ügyészség álláspontjával egyetértésben - nem találta alaposnak.

A bűnsegély, mint részesi cselekmény, járulékos jellegű elkövetői alakzat, amely szorosan kapcsolódik a tettesi cselekményhez. A bűnsegéd tudatának ki kell terjednie a tettesi alapcselekmény tényállási elemeire, valamint arra, hogy az ő cselekménye alkalmas az alapcselekmény elősegítésére.

A bűnsegéd csak azért a cselekményért felel, amelyet a szándéka átfogott. Amennyiben a törvényi tényállás célzatot is tartalmaz erről is tudnia kell.

A bűnsegéd szándékára azokból a tárgyi ismérvekből lehet következtetést levonni, amelyeket a véghezvitel kifejtésekor a tudata átfog.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt a lopási cselekmények végrehajtásakor - az éjszaka közepén - mindkét alkalommal jelen volt a bűncselekmény helyszínén. Azt egyrészt a gépkocsik rendelkezésre bocsátásával másrészt a helyszínen való jelenlétével is előmozdította. Végül a tettel és az eltulajdonított bútorokkal együtt távozott a helyszínről.

Mindebből okszerűen következtettek az eljáró bíróságok arra, hogy tudata átfogta a tettesi alapcselekmény valamennyi - a lopás törvényi tényállásában megkövetelt - releváns elemét, másrészt arra, hogy a tettel szándékegységben részére fizikai és pszichikai bűnsegélyt nyújtott. A lopás elkövetésében ezért - legalább - a bűnsegédi közreműködése megállapítható.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította továbbá, hogy az eljáró bíróságok e körben az indokolási kötelezettségüket teljesítették. Az irányadó tényállásból aggálytalanul megállapítható a terhelt bűnössége és az erre vonatkozó jogi indokolás is helytálló.

3.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

A büntetés vagy az intézkedés akkor törvénysértő, ha a kiszabásának, illetve alkalmazásának a feltételeit meghatározó törvényi rendelkezésekkel ellentétes.

A jogbiztonság érdekében és „a jogerő tiszteletének” a jegyében a törvény korlátozza a jogerős ügydöntő határozatban megállapított büntetés vagy intézkedés felülvizsgálatát. A büntetéskiszabás önmagában akkor sem képezheti felülvizsgálat tárgyát, ha annak során a Btk. 37. vagy 83. §-ának az előírásait nem vették figyelembe.

A terhelttel szemben a fő- és mellékbüntetés kiszabására a törvényes keretek között került sor, ezért e büntetések felülvizsgálatára - miután a minősítést a Legfelsőbb Bíróság törvényesnek találta - nincs lehetőség.

4.

A Legfelsőbb Bíróság részben a védő indítványára, részben hivatalból megvizsgálta, hogy a bíróságok törvényes vád alapján jártak-e el.

Ezzel kapcsolatban előljáróban azt rögzíti, hogy a bűnsegédként elkövetett bűncselekmény miatt emelt vád törvényességét – amint a bűnsegédként elkövetett bűncselekményben a terhelt bűnösségének kimondását – sem érinti az a körülmény, ha a tettes megvádolására, illetve büntetőjogi felelősségre vonására nem kerül sor.

A vád törvényességét az sem érinti, ha az eljárásban olyan bizonyítékok merültek fel, amelyek a vádat nem támasztják alá, vagy netán azzal egyenesen ellentétben állnak.

Egyebekben – amint arra a legfőbb ügyész képviselője is helyesen utalt – a felülvizsgálat alapjául szolgáló ügyben a törvényes vád feltételei maradéktalanul fennálltak.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság – a Legfőbb Ügyészség indítványával egyezően – azt állapította meg, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül mondták ki a terheltet bűnösnek bűnsegédként elkövetett, a Btk. 316. §-a (1) bekezdésében meghatározott, a (2) bekezdésének d) pontjára figyelemmel, a (6) bekezdésének b) pontja szerint minősülő és büntetendő, jelentős értékre, dolog elleni erőszakkal, folytatólagosan elkövetett lopás büntetettében.

Miután nem észlelt egyéb olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles – a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat – a Be. 426. §-a alapján – a hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2009. május hó 28. napján.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.
előadó bíró, Dr. Schäfer Annamária s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő
Bné